

4. ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe

28.-30. apríl 2003, Viedeň

Deklarácia z Viedenského summitu

s plným názvom

"Vienna Living Forest Summit Declaration"

Európske lesy- nielen spoločné úžitky, ale aj spoločná zodpovednosť

1. Žijúce lesy predstavujú základ života na Zemi. Bez zachovania týchto lesov nie je možné zachovať život na našej planéte.
2. Lesy poskytujú mnohoraké úžitky: sú zdrojom suroviny na výrobu obnoviteľných a ekologicky prijateľných produktov, sú veľkým prínosom pre ekonomiku danej krajiny, majú nenahraditeľný význam z hľadiska zachovania biologickej diverzity, globálneho kolobehu uhlíka a zachovania vyrovnanej vodnej bilancie. Ich existencia je nevyhnutným predpokladom pre poskytovanie celej škály úžitkov/služieb z lesa zahrňujúc úžitky environmentálneho, ochranného, sociálneho a rekreačného charakteru, čo je osobitne dôležité vzhľadom na zvyšujúce sa tempo urbanizácie spoločnosti. Lesy sú dôležitým "nástrojom" zabezpečujúcim rozvoj vidieka, pretože predstavujú zdroj obživy a príjmov pre rôzne kategórie pracovnej sily, miestne komunity ako aj milióny vlastníkov lesov. Na les je naviazaná celá škála rôznych činností a výrobných prevádzok. My, ako osoby zodpovedné pre formovanie stratégie, sme priamo zodpovední za zabezpečenie rovnováhy (nielen v rámci odvetvia lesného hospodárstva ale aj aktívnym presadzovaním záujmov lesného hospodárstva v ostatných odvetviach NH) medzi ekonomickou, ekologickou, sociálnou a kultúrnou úlohou lesov v celkovom kontexte trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti.
3. Koncepcie lesného hospodárstva významnou mierou prispievajú k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti ako celku. Pri ich tvorbe je často nevyhnutné brať do úvahy aj zásadné medziodvetvové rozhodnutia na ich dopad na lesníctvo. Sme presvedčení, že len plánovitou koordináciou jednotlivých iniciatív a cestou vzájomnej spolupráce je možné zabezpečiť posilnenie významu prínosov a úžitkov lesov pre spoločnosť a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj spoločnosti ako celku.
4. Hlavným cieľom ministerských konferencií o ochrane lesov v Európe (MCPFE), ktoré v podmienkach Európy od roku 1990 reprezentujú regionálnu stratégiu v oblasti ochrany lesov, je doceliť čo najvyšší podiel lesov Európy obhospodarovaných trvalo udržateľným spôsobom a tým podstatným spôsobom prispieť k ich ochrane. Vzhľadom na kontinuálny proces implementácie záväzkov vyplývajúcich z predchádzajúcich MCPFE a berúc do úvahy nové skutočnosti sa týmto zaväzujeme pokračovať v našich snahách o zachovanie európskych lesov a obhospodarovať ich v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.
5. Globálne záväzky, najnovšie tie vyplývajúce zo záverov Svetového summitu o trvalo udržateľnom rozvoji (WSSD), je potrebné pretlmočiť a zaviesť do praxe nielen na regionálnej ale aj národnej a sub-národnej úrovni. S ohľadom na túto skutočnosť by sme radi zdôraznili význam MCPFE a ostatných regionálnych procesov a dohovorov týkajúcich sa lesov pri implementácii celosvetových záväzkov týkajúcich sa obhospodarovania, ochrany a trvalo udržateľného rozvoja lesných zdrojov.
6. Rezolúcie MCPFE môžu v budúcnosti tiež podstatnou mierou prispieť k formovaniu podobných záväzkov na globálnej úrovni.

Z pozície nášho postavenia ako zástupcov signatárskych krajín a Európskeho spoločenstva sa v mene našich štátov zaväzujeme

V prospech rozvoja vidieka a urbanizovaných celkov

7. Posilniť vytváranie podmienok pre ekonomickú efektívnosť trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a podporiť význam lesov, lesníctva a na les naviazaných odvetví pre rozvoj vidieka ako aj ich význam pri napĺňaní potrieb urbanizovaných celkov
8. Stimulovať k ochrane a trvalo udržateľnému obhospodarovaniu lesov a odstrániť opačným spôsobom pôsobiace faktory s negatívnym dopadom na lesy a ich biodiverzitu
9. Zaviesť opatrenia prispievajúce k efektívnejšiemu využívaniu drevnej hmoty z lesov obhospodarovávaných trvalo udržateľným spôsobom. Tieto lesy predstavujú trvalo obnoviteľný a k životnému prostrediu šetrný zdroj suroviny.
10. Zaviesť opatrenia na zachovanie a posilnenie ochranej úlohy lesov s ohľadom na výskyt prírodných katastrof.
11. Plne rešpektovať sociálny a kultúrny rozmer trvalo udržateľného obhospodarovania lesov v kontexte s lesom súvisiacich stratégií
12. Venovať pozornosť výzvam, ktoré čakajú vlastníkov lesov v strednej a východnej Európe, a to najmä tým súvisiacim so zmenami vlastníckych vzťahov.

Budovanie stabilných partnerských vzťahov

13. Uvedomiť si významnosť vplyvu koncepcií a stratégií ostatných odvetví NH na stav lesného hospodárstva ako aj spätné vplyv LH na ostatné odvetvia.
14. Identifikovať kľúčové medziodvetvové otázky, kľúčové subjekty a ich vzájomné väzby a na základe toho vytvoriť dialóg za účelom dosiahnutia spoločných riešení; výsledné stratégie by mali prispieť k dosiahnutiu pokroku v oblasti trvalo udržateľného obhospodarovania lesov ako aj v otázkach trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti ako celku.
15. Rozvinúť novú a posilniť už existujúcu spoluprácu na úrovni vlád jednotlivých krajín, vládnych organizácií, občianskej spoločnosti vrátane nevládných organizácií a súkromného sektoru a to nielen na medzinárodnej ale aj národnej úrovni.
16. Využívať národné a sub-národné lesnícke programy ako prostriedky efektívnej medziodvetvovej koordinácie činností a ako nástroje umožňujúce účasť všetkých zainteresovaných strán na rozhodovacom procese.
17. Rozhodnutia týkajúce sa lesov majú byť založené na vedeckých poznatkoch; je potrebné prijať opatrenia na podporu a posilnenie výskumu a posilniť interdisciplinárny výskum.
18. Pokračovať v efektívnej pan-európskej spolupráci so všetkými partnerskými stranami, najmä s UNECE/FAO a Environment for Europe/PEBLDS; posilniť vzájomnú spoluprácu v rámci ďalších regionálnych lesníckych procesov a iniciatív.
19. Ďalej pokračovať v rozvíjaní vzájomnej spolupráce s krajinami s rozdielnymi socio-ekonomickými podmienkami, menovite s krajinami strednej a východnej Európy.

Globálne výzvy

20. Prijatť efektívne opatrenia podporujúce správnu interpretáciu, uplatňovanie a dodržiavanie lesného zákona v praxi, bojovať proti nelegálnej ťažbe lesných produktov a ich následnému predaju, prispievať k medzinárodným snahám/iniciatívam v tejto oblasti.

21. Prijat' konkrétne opatrenia prispievajúce k celkovej redukcii koncentrácie skleníkových plynov v atmosfére a podporovať koncepciu trvalo udržateľného obhospodarovania lesov s ohľadom na UNFCCC a Kjótsky protokol.
22. Prijat' ďalšie opatrenia na zachovanie, ochranu, obnovu a podporu biologickej diverzity lesov včítane génových zdrojov, a to nielen v európskom ale aj v celosvetovom meradle.
23. Ďalej podporovať Fórum o lesoch (Forum on Forests), ktoré existuje pri OSN a to za pomoci tzv. "Collaborative Partnership on Forests" (voľne preložené niečo ako partnerská spolupráca v otázkach týkajúcich sa lesov). Toto fórum predstavuje kľúčový medzivládny mechanizmus na všetkých úrovniach umožňujúci realizáciu a koordináciu zavádzania princípov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov do praxe.
24. Ďalej podporovať a prispievať k plnej implementácii návrhov opatrení IPF/IFF, ustanovení tzv. "Multi Year Programme of Work of UNFF" a jeho akčného plánu, rovnako ako záverov CBD "Expanded Programme of Work on Forest Biological Diversity" a záverov iných globálnych záväzkov týkajúcich sa lesov, do praxe.

Realizácia MCPFE záväzkov

25. Podporovať trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov formou ďalšej implementácie, aplikácie a, ak je to nevyhnutné aj ďalším zdokonaľovaním, kritérií a indikátorov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov slúžiacich na monitoring, hodnotenie a prípravu správ o progrese v oblasti zavádzania princípov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov do praxe. S ohľadom na túto skutočnosť podporujeme praktické využívanie dokumentu "Improved Pan-European Indicators for Sustainable Forest Management" (Zdokonalené pan-európske indikátory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov) tak ako bol schválený na úrovni expertov MCPFE na stretnutí konanom vo Viedni v dňoch 7.- 8. októbra 2002.
26. Vypracovať pracovný postup slúžiaci nielen na zabezpečenie implementácie záväzkov 4. ministerskej konferencie do praxe ale aj na posilnenie implementácie záväzkov predchádzajúcich konferencií; pri implementácii záväzkov v čo najvyššej miere využívať vzájomnú spoluprácu s príslušnými organizáciami, inštitúciami a procesmi.

Zoznam použitých anglických termínov a skratiek:

WSSD - World Summit on Sustainable Development - Svetový summit o trvalo udržateľnom rozvoji
UNECE/FAO - United Nations Economic Commission for Europe/Food and Agriculture Organization - Ekonomická komisia OSN pre Európu /FAO
Europe/PEBLDS - Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy - Pan-európska stratégia o biologickej diverzite a diverzite krajiny
UNFCCC - United Nations Framework Convention on Climate Change - Rámcová konvencia OSN o klimatických zmenách
IPF/IFF - Intergovernmental Panel on Forests/ Intergovernmental Forum on Forests - Medzivládny panel o lesoch/Medzivládne fórum o lesoch
UNFF - United Nations Forum on Forests - Fórum OSN o lesoch
CBD - Convention on Biological Diversity - Konvencia o biologickej diverzite

4. ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe

28.-30. apríl 2003, Viedeň

Viedenská rezolúcia č.1

Medziodvetvová kooperácia a národné lesnícke programy - východiskové predpoklady trvalo udržateľného obhospodarovania lesov v Európe

(pôvodný názov rezolúcie v angličtine je "STRENGTHEN SYNERGIES FOR SUSTAINABLE FOREST MANAGEMENT IN EUROPE THROUGH CROSS-SECTORAL CO-OPERATION AND NATIONAL FOREST PROGRAMMES", čomu uvedený preklad nie celkom presne zodpovedá, význam však zostáva zachovaný)

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo)

1. Uznávajú potrebu posilnenia vzájomného prepojenia a synergie stratégií zameraných na trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov s ostatnými relevantnými stratégiami a programami. Tento cieľ sa dá dosiahnuť aplikáciou vhodných postupov zameraných na integráciu a koordináciu aktivít.
2. Sa na základe konsenzu dosiahnutého v rámci IPF dohodli, že národné lesnícke programy (NLP), tak ako to bolo rozpracované v dokumente "MCPFE Approach to National Forest Programmes in Europe" (voľne preložené Stratégia MCPFE o národných lesníckych programoch v Európe), majú mať charakter otvoreného, holistického, medziodvetvového a iteratívneho procesu zahrňujúceho strategické plánovanie, implementáciu, monitoring a hodnotenie a to na národnej a/alebo sub-národnej úrovni. Cieľom je postupne zdokonaľovať postupy trvalo udržateľného obhospodarovania lesov tak ako bolo definované Helsinskou rezolúciou H1 a týmto zároveň prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti ako celku.
3. Si uvedomujú, že procesy súvisiace s NLP predstavujú dôležité nástroje zvyšovania úrovne prepojenia jednotlivých aktivít a synergie nielen v rámci sektoru lesníctva ale aj medzi lesníckym sektorom a ostatnými sektormi. Cieľom je využiť medziodvetvovú koordináciu aktivít na riešenie medziodvetvových otázok týkajúcich sa lesníctva.
4. Smerujú k posilneniu myšlienky konceptu národných lesníckych programov v Európe, ktoré by mali zohľadňovať špecifické potreby jednotlivých krajín a prispievať k implementácii celosvetových záväzkov a záverov medzinárodných dohôrov týkajúcich sa lesov.

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo) sa týmto zaväzujú

5. Smerovať k lepšiemu chápaniu medziodvetvových problémov na Pan-európskej úrovni, identifikovať kľúčové problémy, aktérov a ich vzájomné interakcie na regionálnej úrovni, podporiť kooperáciu a dialóg vedúce k aktívnemu riešeniu problémov.
6. Podporiť koordináciu medziodvetvových stratégií zavádzaním nových alebo zdokonaľovaním už existujúcich mechanizmov
 - a. Umožňujúcich pravidelnú komunikáciu medzi lesníckym sektorom a ostatnými relevantnými sektormi NH za účelom skvalitnenia konzultačných procesov a systému výmeny informácií

- b. Posilňujúcich kooperáciu medzi jednotlivými odvetvami NH a umožňujúcich vytváranie medziodvetvových dohôd týkajúcich sa spoločných priorít
7. Vypracovať a zaviesť do praxe národné lesnícke programy, pri ich príprave čo možno v najväčšej miere aplikovať závery materiálu MCPFE "Approach to National Forest Programmes in Europe."
8. Spolu s ostatnými nástrojmi využívať NLP na
 - a. Identifikáciu a riešenie kľúčových medziodvetvových problémov týkajúcich sa problematiky lesov a ich trvalo udržateľného obhospodarovania
 - b. Zhodnotenie nedostatkov a nezrovnalostí v stratégiách, programoch a legislatíve týkajúcej sa lesov a prijať opatrenia na ich minimalizáciu
9. Podporovať implementáciu výsledkov procesov NLP do národných stratégií trvalo udržateľného rozvoja a ostatných relevantných procesov a stratégií
10. Ku kontinuálnej výmene poznatkov nadobudnutých z realizácie procesov NLP, najmä čo sa týka aspektov praktickej aplikácie záverov materiálu MCPFE "Approach to National Forestry Programmes in Europe" a implementácie kritérií a indikátorov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, ktoré tvoria súčasť NLP.
11. Čo najefektívnejšie využívať dostupné informácie týkajúce sa mechanizmov implementácie a financovania národných lesníckych programov, výskumu, vzdelávania rovnako ako národných a medzinárodných programov ako sú napr. "National Forest Programme Facility" a PROFOR.

V kontexte práve uvedených skutočností sa signatárske krajiny a European Community zaväzujú prijať materiál "MCPFE Approach to National Forest Programmes in Europe" ktorý tvorí prílohu tejto rezolúcie.

Príloha k Viedenskej Rezolúcii č.1

MCPFE Approach to National Forest Programmes in Europe

(voľne preložené **Prístup MCPFE k národným lesníckym programom v Európe**)

Vychádzajúc z konzensu o národných lesníckych programoch (NLPs) prijatom na zasadnutiach Intergovernmental Panel on Forests (IPF) a následne zasadnutiach Intergovernmental Forum on Forests (IFF), MCPFE definuje obsah, východiská a princípy národných lesníckych programov nasledovne:

"Národný lesnícky program predstavuje otvorený, holistický, medziodvetvový a iteratívny proces zahrňujúci strategické plánovanie, implementáciu, monitoring a hodnotenie a to na národnej a/alebo sub-národnej úrovni. Cieľom je postupne zdokonaľovať trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov tak ako bolo definované Helsinskou rezolúciou H1a týmto zároveň prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti ako celku. Národný lesnícky program je

- založený na národnej suverenite a dlhodobých politických záväzkoch na vysokej úrovni
- čo v najväčšej miere využíva existujúce kapacity a podporuje rozvoj intelektuálnych, ľudských a inštitucionálnych kapacít v oblasti trvalo udržateľného obhospodarovania lesov pričom sa opiera o nasledovné princípy:

Hlavné princípy NLPs v Európe:

- Účasť
- Holistický a medziodvetvový prístup
- Opakovaný proces s dlhodobými záväzkami
- Tzv. capacity building - budovanie kapacít (*pozn.: jedná sa v podstate o budovanie nových pracovísk s adekvátnym technickým vybavením a personálnym obsadením*)
- Súlad s národnými legislatívnymi normami a stratégiami
- Integrácia s národnými stratégiami trvalo udržateľného rozvoja
- Súlad s medzinárodnými záväzkami uznávajúcimi synergiu medzi medzinárodnými iniciatívami v oblasti lesníctva a príslušnými konvenciami
- Inštitucionálna reforma, reforma stratégie
- Ekosystémový prístup
- Spolupráca pri zavádzaní do praxe
- Verejná informovanosť

Národný lesnícky program môže vychádzať z 6 Pan-európskych kritérií trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Tento dokument predstavuje akúsi rámcovú smernicu ktorá v sebe zastrešuje ekologické, ekonomické a sociálno-kultúrne aspekty trvalo udržateľného rozvoja.

Jednotlivé otázky strategického významu sa v rámci NLP riešia na úrovni národnej a /alebo úrovni subnárodnej a to v súlade s princípmi procesu tak ako to bude ďalej uvedené. Jedná sa o otázky miestneho až globálneho významu, ktoré okrem iného zahŕňujú aj implementáciu príslušných medzinárodných záväzkov týkajúcich sa lesov nielen na národnej ale aj sub-národnej úrovni. Jedná sa o záväzky na pan-európskej alebo celosvetovej úrovni ako sú napr. záväzky vyplývajúce z UNFF, CBD, UNFCCC a CCD.

Pre účely periodického monitorovania , hodnotenia a reportingu o stave a zmenách trvalo udržateľného obhospodarovania lesov je možné využiť kritériá a indikátory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Tieto môžu tvoriť súčasť NLP a je ich okrem iného možné využiť na hodnotenie výstupov NLP s ohľadom na trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov.

Princípy NLPs v Európe

MCPFE zdôrazňuje, že všetky všeobecné náležitosti a princípy národných lesníckych programov (NLPs) tak ako boli odsúhlasené Medzivládny panelom o lesoch (Intergovernmental Panel on Forests) sú vo všeobecnosti relevantné pre všetky krajiny Európy, berúc pritom do úvahy aj špecifické podmienky jednotlivých krajín tohto regiónu.

V účastníckych krajinách MCPFE procesu by nasledovné princípy NLPs mali byť považované za akúsi bázu, ktorá v podmienkach Európy ďalej konkretizuje globálny konsenzus týkajúci sa problematiky lesov.

(Princípy nie sú zoradené v poradí podľa dôležitosti)

Účasť

Charakteristickou črtou NLPs je princíp účasti. Vychádzajúc zo záverov práce komisie FAO/ECE/ILO Joint Committee's Team of Specialists on Participation in Forestry (ToS),

princíp účasti je možné definovať ako "dobrovoľný proces, ktorý umožňuje verejnosti či už jednotlivcom alebo organizovaným skupinám vymieňať si informácie, vyjadrovať svoje názory a jasne formulovať svoje záujmy. Tento proces v rovnakej miere umožňuje jednotlivým aktérom ovplyvniť rozhodnutia alebo výsledky jednotlivých prejednávanych záležitostí." Tento princíp je možné charakterizovať ako proces, ktorý je komplexný z hľadiska záujmov, dobrovoľný z hľadiska účasti a môže predstavovať doplnok k požiadavkám vyplývajúcim zo zákona. Proces by mal byť pre všetkých zúčastnených transparentný a regulárny, zúčastnení by mali konať v dobrej viere a zdieľať nielen úžitky ale aj zodpovednosť. Proces však dopredu nezaručuje - alebo predurčuje - aký bude výsledok. Kvalitné informácie, zahrňujúce okrem iného výsledky výskumnej činnosti a ich primeraná dostupnosť predstavujú dôležité aspekty efektívnej účasti na procese. Decentralizácia spolu s rozvojom ľudských zdrojov a inštitucionálnych kapacít predstavujú aspekty, ktoré sú dôležité a úzko prepojené aj s princípom účasti.

Typ a intenzita účasti kolíšu od diskusie/konzultácií až po komplikovanejšie formy spoluúčasti na rozhodovacom procese. V primeranej forme by v tomto prípade mali byť aplikované tzv. schémy riešenia konfliktov (Conflict resolution schemes). Typ a intenzita môžu byť v jednotlivých fázach procesu NLP (formulácia/príprava, implementácia, hodnotenie) a na jednotlivých úrovniach (národná, sub-národná, miestna) rôzne.

Okrem toho je možné aplikovať rôzne modely účasti, od modelov zahrňujúcich zástupcov záujmových skupín alebo expertov až po modely s účasťou širokej verejnosti. Výber vhodných modelov závisí okrem iného aj od prejednávanej problematiky, charakteru záujmových skupín a fázy NLP procesu a môže kolísať aj v závislosti od špecifických kultúrnych, sociálnych a ekonomických podmienok jednotlivých krajín.

Holistický a medziodvetvový prístup

NLPs vychádzajú z holistického a medziodvetvového prístupu ktorý berie do úvahy vplyv sektoru lesníctva na ostatné sektory ako aj opačný vplyv ostatných sektorov na sektor lesnícky. NLPs predstavujú komplexný strategický rámec pre všetky činnosti v lesnom hospodárstve. Slúžia ako pomôcka pri tvorbe stratégií, koncepcií a programov v sektoroch súvisiacich s lesným hospodárstvom a to nielen na národnej ale aj sub-národnej úrovni čím je možné zabezpečiť koherenciu a súlad jednotlivých národných koncepcií a to aj s ohľadom na medzinárodné záväzky. Posilnenie informovanosti ostatných sektorov o stratégiách a cieľoch lesného hospodárstva, účasť a rozvoj nielen ľudských ale aj inštitucionálnych kapacít predstavujú aspekty úzko vzájomne previazané a dôležité z hľadiska tohto prístupu.

Primerané mechanizmy a nástroje koordinácie vytvorené na sub-národnej a/alebo národnej úrovni umožnia prepojiť jednotlivé sektory, inštitúcie a zainteresované skupiny nielen na horizontálnej ale aj vertikálnej úrovni.

Periodický proces s dlhodobými záväzkami

NLPs majú formu dlhodobých periodicky sa opakujúcich procesov ktoré sú kontinuálne aktualizované nielen na základe meniacich sa prírodných, ekonomických a sociálno-politických podmienok ale aj vo svetle nových poznatkov. Za účelom zabezpečenia ich kontinuity a nadväznosti sú NLPs založené na dlhodobých politických záväzkoch na vysokej úrovni a na dlhobodej účasti zainteresovaných skupín.

S ohľadom na aspekt dlhovekosti lesov a dlhodobý charakter lesnej produkcie je potrebné zaviesť nielen vhodné postupy na monitorovanie a hodnotenie lesov ale aj primerané systémy

zberu informácií a zvoliť primerané obdobia týkajúce sa hodnotenia stavu lesov a lesnej produkcie. Na hodnotenie všeobecných (strategických) cieľov a hodnotenie špecifických cieľov, opatrení, činností a okruhov problémov je možné zvoliť rôzne prístupy a intervaly.

Okrem toho pri holistickom a medziodvetvovom prístupe musia postupy hodnotenia NLPs zohľadňovať tiež závery stratégií, programov alebo plánov iných odvetví, ktoré sa dotýkajú lesov alebo lesníckeho sektoru a to nielen na národnej, ale aj regionálnej alebo medzinárodnej úrovni.

Národné a sub-národné kritériá a indikátory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov môžu tvoriť súčasť NLPs a slúžiť ako nástroj na monitoring, hodnotenie a reporting o úrovni trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. Pri tvorbe národných indikátorov sa vychádza z Pan-európskych kritérií a indikátorov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Budovanie kapacít

Národný lesnícky program môže profitovať z adekvátnych kompetencií a praktických skúseností zúčastnených strán a to za predpokladu, že budú aplikované vhodné postupy a modely účasti. Z tohto dôvodu je cieľom národných lesníckych programov ďalší rozvoj intelektuálnych, ľudských a inštitucionálnych kapacít ako aj vytváranie predpokladov a podmienok pre trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov. Dôležitosť budovania nových kapacít cestou školení, ďalšieho vzdelávania a výskumných aktivít ako aj čo najlepšie využívanie už existujúcich kapacít je osobitne zdôrazňované vo vzťahu ku krajinám strednej a východnej Európy.

Budovanie kapacít a poznatkovej bázy na všetkých úrovniach tiež umožňuje holistický a medziodvetvový prístup k danej problematike a slúži ako podporný faktor pri rozvíjaní vzájomnej spolupráce.

Súlad s národnou legislatívou a stratégiami

NLPs odrážajú národné a/alebo sub-národné potreby a priority a zaručujú konzistenciu s národnými, sub-národnými alebo miestnymi legislatívnymi normami, stratégiami a koncepciami.

Integrácia s národnými stratégiami trvalo udržateľného rozvoja

V procese NLP je trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov v celom svojom obsahu posudzované v kontexte trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti ako celku. Obdobným spôsobom sú NLPs integrované do národných stratégií trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti.

Súlad s medzinárodnými záväzkami uznávajúcimi synergiu medzi medzinárodnými iniciatívami v oblasti lesníctva a príslušnými konvenciami

Problematika ochrany lesov je predmetom rôznych medzinárodných a regionálnych iniciatív a konvencií. Tieto iniciatívy a konvencie je potrebné koordinovať na 3 rôznych úrovniach a to národnej, regionálnej a medzinárodnej. Cieľom NLPs je posilniť súlad a synergiu medzi iniciatívami a konvenciami na úrovni jednotlivých krajín a identifikovať vhodné úrovne, predmet a podmienky spolupráce.

Inštitucionálna reforma a reforma stratégie

Vytváranie vhodných podmienok pre trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov môže tiež vyústiť do potreby inštitucionálnej reformy a reformy lesníckej/nelesníckej politiky, ktorá v sebe bude obsahovať aj opatrenia týkajúce sa decentralizácie a postupy riešenia problematiky prenajímania pozemkov. Schémy riešenia konfliktov budú tiež jej súčasťou.

Ekosystémový prístup

Pri príprave, implementácii, monitoringu a hodnotení národných lesníckych programov sa vychádza aj z tzv. ekosystémového prístupu. Je potrebné zdôrazniť, že súvislosti medzi ekosystémovým prístupom a trvalo udržateľným obhospodarovaním lesov si vyžadujú rozsiahlejší výskum než aký bol doteraz urobený. Pri štúdiu problematiky je potrebné brať do úvahy výsledky koncepcnej analýzy uskutočnenej sekretariátom CBD.

Spolupráca pri zavádzaní do praxe

Zavádzanie lesníckej stratégie obsiahnutej v NLPs do praxe by sa malo uskutočňovať na princípe vzájomnej spolupráce medzi jednotlivými vládami, podnikateľskými subjektami a občianskou spoločnosťou. Takýmto spôsobom je možné najlepšie využiť existujúce formy spolupráce a zdroje, čo v konečnom dôsledku vyústi do efektívnejšieho napĺňania záverov NLP.

Verejná informovanosť

Lesy významnou mierou prispievajú k blahobytu spoločnosti a to nielen na vidieku ale aj v urbanizovaných oblastiach. NLPs predstavujú dôležité nástroje na zviditeľnenie významu a úlohy lesného hospodárstva v kontexte národného hospodárstva ako celku. Predstavujú tiež dôležitý nástroj na zvyšovanie úrovne verejnej informovanosti a uvedomenie si významu rôznorodých úžitkov z lesa pre spoločnosť. NLPs osobitne vyzdvihujú význam objektívnej informovanosti verejnosti o otázkach týkajúcich sa lesov v procese posilňovania dôvery verejnosti v správnosť lesníckej politiky a metód obhospodarovania lesov.

Zvyšovanie verejnej informovanosti o otázkach súvisiacich s prípravou koncepcií lesného hospodárstva a ich cieľoch predstavuje dôležitý predpoklad na dosiahnutie vzájomného súladu a prepojenia stratégie lesného hospodárstva so stratégiami ostatných relevantných odvetví.

Zoznam použitých anglických termínov a skratiek:

PROFOR - Programme on Forests (hosted at the World Bank) - Program o lesoch pod záštitou Svetovej banky

UNFF - United Nations Forum on Forests - Fórum OSN o lesoch

CBD - Convention on Biological Diversity - Dohovor o biologickej diverzite

UNFCCC - United Nations Framework Convention on Climate Change - Rámcová konvencia OSN o klimatických zmenách

CCD - United Nations Convention to Combat Desertification - Dohovor OSN o boji proti rozširovaniu púští

4. ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe

28.-30. apríl 2003, Viedeň

Viedenská rezolúcia č.2

Zvyšovanie ekonomickej efektívnosti trvalo udržateľného obhospodarovania lesov Európy

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo)

1. Si uvedomujú, že ekonomická efektívnosť je kľúčovým pilierom trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a má rozhodujúci vplyv na zachovanie lesov a ich rôznorodých úžitkov pre spoločnosť. Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov prispieva k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti a ľudskej existencii najmä vo vidieckych oblastiach poskytujúc jeden z možných zdrojov obživy miestnych populácií.
2. Si uvedomujú, že trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov závisí nielen od miliónov súkromných vlastníkov lesov, výrobných podnikov naviazaných na les a verejných inštitúcií ale aj vysoko kvalifikovanej pracovnej sily. Rovnako si uvedomujú, že lesy sú nielen zdrojom suroviny, tovarov a úžitkov pre celú škálu rôznych odvetví ale aj zdrojom príjmov a pracovných príležitostí.
3. Si uvedomujú, že požiadavky trvalo udržateľného obhospodarovania lesov prinášajú pre lesné hospodárstvo v mnohých regiónoch Európy ekonomické výzvy.
4. Uznávajú, že lesy prinášajú spoločnosti širokú škálu sociálnych, kultúrnych a environmentálnych hodnôt a že je potrebné zvýšiť ekonomickú efektívnosť trvalo udržateľného obhospodarovania lesov cestou príjmov pochádzajúcich z predaja tovarov a úžitkov a podľa možností aj pomocou výnosov z v súčasnosti netrhových hodnôt.
5. Budú vychádzať zo záverov rezolúcie L1(Lisabon, 1998) " People, Forests and Forestry - Enhancement of Socio-Economic Aspects of Sustainable Forest Management" (Ľudia, lesy a lesníctvo - zlepšovanie socio-ekonomických aspektov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov), záverov následných procesov ako aj záverov prijatých UNFF, WSSD a CBD.
6. Sa budú snažiť cestou nových prístupov a progresívnych riešení zvyšovať príspevok európskych lesov a lesníctva k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti ako celku, najmä vo vidieckych oblastiach, a tým zabezpečiť ekonomickú efektívnosť takejto formy rozvoja.

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo) sa zaväzujú:

7. Prispôbiť stratégie a legislatívne rámce ako aj ich nástroje tak aby tieto podporovali vytváranie vhodných legislatívnych podmienok pre trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov. Týmto sa zároveň vytvoria lepšie podmienky pre prílev investícií a rozvoj ekonomických aktivít v lesnom hospodárstve ako aj podmienky pre efektívnejšie uplatňovanie lesného zákona v praxi. V budúcnosti bude tiež možné prijať efektívnejšie opatrenia proti nelegálnej ťažbe a obchodovaniu s lesnými produktmi.
8. Podporovať využívanie dreva pochádzajúceho z lesov obhospodarovávaných trvalo udržateľným spôsobom a týmto prispievať k trvalo udržateľnej produkcii drevnej hmoty a trvalo udržateľnej úrovni spotreby. Drevná hmota pochádzajúca z lesov

obhospodarovaných trvalo udržateľným spôsobom predstavuje obnoviteľnú a opakovane využiteľnú surovinu produkovanú spôsobom nepoškodzujúcim životné prostredie.

9. Zlepšovať právne prostredie pre trhové využívanie celej škály nedrevných lesných produktov a úžitkov z lesov obhospodarovaných trvalo udržateľným spôsobom okrem iného aj formou identifikácie a odstránenia neúmyselných/neopodstatnených obmedzení a vytváraním vhodných stimulov.
10. Smerovať k vytvoreniu jednotného mechanizmu na praktické oceňovanie celej škály tovarov a úžitkov/služieb poskytovaných lesom, prispievať k zlepšovaniu súčasných informačných systémov spolupracou s príslušnými inštitúciami ako aj zapracovávať výsledky procesu oceňovania do príslušných stratégií a programov.
11. Zvyšovať konkurencieschopnosť lesného hospodárstva cestou podpory inovácií a podnikateľských aktivít všetkých zainteresovaných strán, najmä čo sa týka efektívneho poskytovania nových alebo zdokonalených tovarov a úžitkov pochádzajúcich z dreva alebo nedrevných produktov.
12. Podporovať výskum a mechanizmy týkajúce sa rozširovania nadobudnutých poznatkov.
13. Zvyšovať kvalitu vzdelávania, úroveň školení ako aj praktických zručností nevyhnutných pre ďalší rozvoj a konkurencieschopnosť lesného hospodárstva, podporovať zainteresované strany v ich snahách o kontinuálne zlepšovanie pracovných podmienok a bezpečnosti práce nielen lesných robotníkov ale aj vlastníkov lesov.
14. Zvýšiť podporu inštitúcií zaoberajúcich sa bezpečnosťou práce a vzdelávaním pracovníkov v lesníctve ako aj podporu na tieto činnosti naviazaného výskumu; týmto spôsobom prispievať k vytváraniu dostatočného počtu vysoko kvalifikovanej pracovnej sily do budúcnosti.
15. Zvyšovať medziodvetvovú koordináciu činností a úroveň spolupráce príslušných rezortov za účelom dosiahnutia ekonomickej efektívnosti obhospodarovania lesov.
16. Podporovať zavádzanie myšlienky ekonomickej efektívnosti trvalo udržateľného obhospodarovania lesov do koncepcií a stratégií rozvoja vidieka.
17. Podporovať využívanie progresívnych ekonomických nástrojov pri napĺňaní cieľov súvisiacich s obhospodarovaním lesov.
18. Podporovať dobrovoľnú spoluprácu vlastníkov lesov s cieľom vytvárať predpoklady pre zlepšenie ekonomickej efektívnosti hospodárenia, a to najmä medzi malými vlastníkami lesov.
19. Podporovať vytváranie a účasť zainteresovaných v združeniach vlastníkov lesov, zamestnancov a podnikateľov v lesnom hospodárstve a to najmä v krajinách strednej a východnej Európy.

Zoznam použitých anglických termínov a skratiek:

UNFF - United Nations Forum on Forests - Fórum OSN o lesoch

WSSD - World Summit on Sustainable Development - Svetový summit o trvalo udržateľnom rozvoji

CBD - Convention on Biological Diversity - Dohovor o biologickej diverzite

4. ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe

28.-30. apríl 2003, Viedeň

Viedenská rezolúcia č.3

Ochrana a podpora sociálnych a kultúrnych aspektov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov v Európe

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo)

1. Si uvedomujú vzájomnú previazanosť medzi ľudskou spoločnosťou a lesmi ako aj skutočnosť, že sociálne a kultúrne aspekty trvalo udržateľného obhospodarovania lesov sa odrážajú vo vzhľade krajiny, v charaktere historicky významných lokalít a pamiatok ako aj v umení a chápaní tradičných hodnôt, pri formovaní jazyka, zručnostiach a tradičných výrobných postupoch súvisiacich so spracovaním nielen dreva ale aj ostatných lesných produktov.
2. Si uvedomujú, že sociálne a kultúrne hodnoty sa s vývojom spoločnosti menia a uznávajú, že globalizácia a urbanizácia lesníctvo významnou mierou ovplyvňujú.
3. Akceptujú rozhodnutia UNFF a CBD týkajúce sa sociálnych a kultúrnych aspektov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov ako aj prácu ktorú v tejto oblasti odvodili experti UNESCO.
4. Smerujú k ďalšej podpore verejnej informovanosti a zvyšovaniu verejného povedomia v oblasti sociálnych a kultúrnych aspektov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, ktoré predstavujú významný prínos k zvyšovaniu všeobecnej vzdelanostnej úrovne, prispievajú k formovaniu pohľadu na rekreačnú funkciu lesov a životné prostredie ako celok, prispievajú k rozvoju vidieka a majú vplyv aj na ekonomickú situáciu spoločnosti.

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo) sa zaväzujú:

5. Venovať pozornosť sociálnym a kultúrnym aspektom trvalo udržateľného obhospodarovania lesov v rámci ich národných lesníckych programov a iných s LH súvisiacich stratégií.
6. Podporovať identifikáciu, interpretáciu a informovanosť o sociálnych a kultúrnych aspektoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov okrem iného aj vytvorením priestoru pre danú problematiku v rámci rôznych vzdelávacích programov a programov na rozvoj vidieka.
7. Zabezpečiť dodržiavanie zákonných vlastníckych práv ako aj práv týkajúcich sa prenájmu pozemkov a to nielen s ohľadom na jednotlivých vlastníkov lesov ale aj miestne komunity a pôvodných obyvateľov území pri zohľadňovaní ich ekonomických záujmov ako aj ich sociálnych potrieb a kultúrnych hodnôt. Zabezpečiť aby ich pozemky boli využívané v súlade s princípmi trvalo udržateľného obhospodarovania lesov a v súlade s platnou národnou legislatívou.
8. Zachovať a ďalej rozvíjať nielen materiálne (napr. využívanie dreva v architektúre, liečivé rastliny používané v medicíne) ale aj nemateriálne (napr. rekreácia, zdravie, všeobecné blaho spoločnosti) sociálne a kultúrne hodnoty a prínosy trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.
9. Zachovať a zvýšiť prítťažlivosť krajiny okrem iného aj cestou podpory a ochrany tradičných prvkov kultúrnej krajiny; zvýšiť verejné povedomie o význame tradične používaných metód a postupov využívaných pri trvalo udržateľnom obhospodarovaní

lesov pre zachovanie pôvodného stavu krajiny, ochranu biologickej diverzity a ochranu krajiny proti nepredvídanému pôsobeniu prírodných živlov.

10. Identifikovať, hodnotiť a podporovať ochranu a obhospodarovanie historicky a kultúrne významných lesných objektov a lokalít alebo objektov a lokalít s lesom súvisiacich a to v spolupráci s príslušnými inštitúciami.
11. Podporovať multi-disciplinárny výskum zaoberajúci sa problematikou sociálnych a kultúrnych aspektov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov v celkovom kontexte trvalo udržateľného rozvoja spoločnosti, zahrňujúc význam a úlohu tradičných metód a postupov obhospodarovania lesov.

Zoznam použitých anglických skratiek:

UNFF - United Nations Forum on Forests - Fórum OSN o lesoch

CBD - Convention on Biological Diversity - Dohovor o biologickej diverzite

UNESCO - United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation

4. ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe

28.-30. apríl 2003, Viedeň

Viedenská rezolúcia č.4

Zachovanie a zvyšovanie biologickej diverzity v lesoch Európy

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo)

1. Uznávajú význam lesov pre zachovanie biologickej diverzity a opakovane vyzdvihujú dôležitosť ochrany a adekvátneho zvyšovania biologickej diverzity vo všetkých typoch lesov ako jedného zo základných predpokladov ich trvalo udržateľného obhospodarovania.
2. Vychádzajú zo záväzkov sformulovaných v Helsinskej rezolúcii H2 " General Guidelines for the Conservation of the Biodiversity of European Forests," v záveroch CBD zahrňujúc aj ustanovenia vyplývajúce z dokumentu "Expanded Programme of Work on Forest Biological Diversity," v IPF/IFF "Proposals for Action," zo záverov stretnutí UNFF ako aj zo záverov "Plan of Implementation" of the WSSD.
3. Smerujú k ďalšiemu udržaniu, zachovaniu, obnove a zvyšovaniu biologickej diverzity lesov.

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo) sa zaväzujú:

4. Zlepšiť koordináciu činností súvisiacich s implementáciou záverov dokumentov " Expanded Programme of Work on Forest Biological Diversity" a "Proposals for Action" z IPF/IFF a to na všetkých úrovniach.
5. Zaoberať sa otázkami týkajúcimi sa udržania, zachovania, obnovy a primeraného zvyšovania biologickej diverzity lesov v rámci národných lesníckych programov a iných relevantných stratégií a koncepcií. Zaviesť opatrenia umožňujúce prepojenie a vzájomnú podporu jednotlivých stratégií.
6. Dôkladne posúdiť dopad príslušných stratégií a programov na biologickú diverzitu lesov, spolupracovať pri odstraňovaní nedostatkov a "zlyhaní" stratégií vyúsťujúcich do straty biologickej diverzity lesov, podporovať kompatibilitu trhových regulačných mechanizmov s cieľmi súvisiacimi s biologickou diverzitou lesov.
7. Poskytovať a analyzovať informácie o podmieňujúcich príčinách a dopade nelegálnej ťažby lesných produktov a na ňu naviazaných obchodných aktivít na biologickú diverzitu lesných ekosystémov; prijať efektívne opatrenia na zamedzenie výskytu nelegálnej ťažby lesných produktov a na ňu naviazaných obchodných aktivít a vybudovať kapacity na zabezpečenie efektívneho presadzovania ustanovení lesného zákona v praxi.
8. Vytvoriť v rámci regiónu podmienky na zvyšovanie informovanosti odborných kruhov ako aj verejnosti o princípoch trvalo udržateľného obhospodarovania lesov tak ako boli definované na ministerských konferenciách o ochrane lesov v Európe MCPFE a o ich prepojení s princípom ekosystémového prístupu k riešeniu otázok týkajúcich sa lesov. Na globálnej úrovni zdieľať spoločný názor pri hodnotení vzťahov medzi ekosystémovým prístupom k lesom a trvalo udržateľným obhospodarovaním lesov.
9. Aplikovať ustanovenia MCPFE dokumentu nazvaného " Assessment Guidelines for Protected and Protective Forest and Other Wooded Land in Europe (príloha 2), v prípade potreby ich ďalej rozvíjať.

10. Analyzovať a ďalej rozvíjať sieť chránených lesných území, zohľadňujúc pritom už existujúce siete a to s ohľadom na ich komplexnosť, reprezentatívnosť a adekvátnosť týkajúcu sa primeraného zastúpenia jednotlivých typov lesa ako aj efektívnosť ich obhospodarovania s ohľadom na ciele ich ochrany.
11. Zabraňovať znižovaniu biologickej diverzity lesov následkom ich fragmentácie a konverzie lesných pozemkov na pozemky s inou formou využitia; podľa možnosti vytvárať a udržiavať ekologické prepojenie takýchto území.
12. Vhodnou mierou podporovať obnovu biologickej diverzity lesov v lesoch degradovaných alebo lesoch založených na bývalých lesných pozemkoch alebo iných druhoch pozemkov, plantáže nevyvímajúc. Vhodnou formou motivovať a podporovať prirodzenú obnovu porastov a obnovu s využitím pôvodných druhov drevín a ich proveniencií.
13. Zlepšiť hodnotenie a monitoring biologickej diverzity lesov Európy, využívajúc pritom už existujúce systémy monitoringu a prispievať k harmonizácii medzinárodných klasifikačných systémov cestou vytvárania jednotných Pan-európskych systémov klasifikácie lesov obsahujúcich indikátory ako sú napr. typ lesa, prirodzenosť lesov a introdukované druhy lesných drevín. Tieto systémy budovať v súlade s Pan-európskymi kritériami a indikátormi trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.
14. Prispievať k vytváraniu Pan-európskej stratégie týkajúcej sa prevencie a znižovania dopadu invazívnych cudzích druhov drevín ktoré priamo ohrozujú charakter ekosystémov; proti formulovaniu stratégie postupovať v súlade so závermi CBD.
15. Podporovať také formy lesníckeho plánovania, metodických postupov obhospodarovania lesov a územného plánovania ktoré sú osobitne vhodné pre udržanie, zachovanie, obnovu a zvyšovanie biologickej diverzity lesov; na tento účel využívať prírodné procesy prebiehajúce v lesoch.
16. Podporovať ochranu lesných génových zdrojov tvoriacich neoddeliteľnú súčasť trvalo udržateľného obhospodarovania lesov; ďalej na pan-európskej úrovni rozvíjať spoluprácu v tejto oblasti.
17. Podporovať interdisciplinárny výskum ktorý umožní prijímať fundované rozhodnutia týkajúce sa trvalo udržateľného obhospodarovania lesov zamerané na udržanie, zachovanie, obnovu a zvyšovanie biologickej diverzity lesov.
18. Pokračovať v plodnej spolupráci s ministerským procesom nazvaným "Environment for Europe"/PEBLDS; na základe identifikácie spoločných cieľov a aktivít zrealizovať závery materiálu "Framework for Co-operation" (príloha 1). Tento cieľ sa dá zabezpečiť najmä cestou vzájomnej spolupráce MCPFE Liaison Unit s PEBLDS Joint Secretariat.

Signatárske krajiny a European Community (Európskeho spoločenstva) sa rozhodli prijať:

19. K už prijatým materiálom MCPFE a ministerského procesu "Environment for Europe"/PEBLDS prijať aj závery vyplývajúce z dokumentu "Framework for Co-operation" (príloha 1).
 20. Dokument MCPFE nazvaný "Assessment Guidelines for Protected and Protective Forest and Other Wooded Land in Europe" (príloha 2). Okrem toho sa zúčastnené strany dohodli aj naďalej pokračovať v spolupráci s IUCN "World Commission on Protected Areas" (Svetová komisia o chránených územiach) s cieľom vytvoriť systém hodnotenia, ktorý by bol porovnateľný s kategóriami obhospodarovania chránených území vylíšenými IUCN.
-

Prílohy:

Príloha 1: Rámcová dohoda vzájomnej spolupráce medzi MCPFE a "Environment for Europe"/PEBLDS

Príloha 2: Smernice MCPFE na hodnotenie chránených a ochranných lesov a ostatných zalesnených pozemkov v Európe

Viedenská rezolúcia č.4

Príloha 1

Rámcová dohoda vzájomnej spolupráce medzi MCPFE a "Environment for Europe"/PEBLDS

Ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe (MCPFE) predstavuje proces na vysokej medzinárodnej úrovni ktorý vytvára platformu na otvorený dialóg v oblasti lesníckej politiky a spolupráce na poli lesníctva medzi jednotlivými krajinami Európy. Proces vytvára priestor aj na riešenie otázok súvisiacich so stavom biodiverzity v lesoch Európy. "Environment for Europe" je proces na úrovni ministrov jednotlivých krajín Európy zameraný na spoluprácu v oblasti životného prostredia. Súčasťou tohto procesu je aj stratégia nazvaná "Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy" (PEBLDS), ktorá predstavuje rámec pre koordináciu snáh jednotlivých krajín Európy v oblasti zachovania biologickej a krajinárskej diverzity Európy. Stratégia venuje osobitnú pozornosť problematike zachovania biologickej diverzity lesov.

Aktivity týkajúce sa biodiverzity lesov boli zapracované aj do prvého akčného plánu PEBLDS (1996-2000) a to pod názvom "Forest Ecosystems" (Lesné ekosystémy). PEBLDS sa touto problematikou zaoberá aj v jej súčasnej dobe prebiehajúcom "Rolling Work Programme", ktorý je štruktúrovaný v súlade so "Strategic Plan of CBD" (Strategický plán CBD). Tento plán je zameraný na hodnotenie súčasnej situácie v Európe a využíva už existujúce formy spolupráce v rámci jednotlivých európskych nástrojov a procesov týkajúcich sa lesníctva a životného prostredia. Joint Secretariat PEBLDS (spoločný sekretariát) spolupracuje so sekretariátom CBD v rámci tzv. "Memorandum of Co-operation" ktoré vyzýva k vytvoreniu spoločných cieľov a k podpore jednotného prístupu pri riešení otázok súvisiacich s implementáciou záverov CBD v Európe a to nielen na úrovni národnej ale aj regionálnej.

Ministri jednotlivých európskych krajín zodpovední za oblasť lesníctva si uvedomujú, že zachovanie a zvyšovanie biologickej diverzity vo všetkých typoch lesov je dôležitou súčasťou trvalo udržateľného obhospodarovania lesov. MCPFE preto od začiatku ich existencie (1990) venuje tejto problematike náležitú pozornosť, ktorá sa premieta aj do záväzkov prijatých na jednotlivých ministerských konferenciách a v následných procesoch. 2. ministerská konferencia, ktorá sa konala v roku 1993 v Helsinkách, v Rezolúcii H2 ako odpoveď na závery UNCED 1992, najmä na závery CBD týkajúce sa lesov, explicitne prijala materiál nazvaný "General Guidelines for the Conservation of the Biodiversity of European Forests." (Všeobecné smernice pre zachovanie biodiverzity lesov Európy). Okrem toho bola problematika zachovania biodiverzity explicitne zahrnutá aj do dokumentu "Guidelines for Sustainable Management of Forests in Europe" (Smernice trvalo udržateľného obhospodarovania lesov Európy), ktorý bol ministrami prijatý ako Rezolúcia H1. MCPFE spolupracuje s CBD a takouto formou prispieva k regionálnej implementácii rozhodnutí týkajúcich sa biologickej diverzity lesov.

Spoločný dokument nazvaný "Work Programme on the Conservation and Enhancement of Biological and Landscape Diversity in Forest Ecosystems 1997-2000", ktorý bol prijatý Ministerskou konferenciou o ochrane lesov v (MCPFE) ako aj "Environment for Europe" (doslova Životné prostredie pre Európu) na stretnutiach ministrov v Lisabone a Aarhuse v roku 1998 predstavuje užitočný nástroj vzájomnej spolupráce v oblasti problematiky biodiverzity lesov na úrovni jednotlivých Pan-európskych procesov týkajúcich sa lesov a životného prostredia. Na základe dosiahnutých výsledkov výkonné orgány MCPFE a "Environment for Europe"/PEBLDS vyzdvihli význam a prínosy vzájomnej spolupráce a to aj s ohľadom na budúcnosť. Vychádzajúc z výsledkov doterajšej spolupráce a berúc do úvahy synergie a reciprocitu, s ktorými je potrebné v rámci týchto procesov s ohľadom na biodiverzitu lesov uvažovať, a s ohľadom na dôležitosť existencie regionálnych prístupov, ktoré prispievajú k rozvoju globálnych fór venujúcich pozornosť danej problematike, sa MCPFE a "Environment for Europe"/PEBLDS dohodli na nasledujúcich krokoch:

Vymedzenie oblastí spolupráce

Jednotlivé priority obidvoch procesov týkajúce sa zachovania biologickej diverzity lesov Európy by mali byť považované za predmet vzájomnej spolupráce. S ohľadom na regionálny príspevok MCPFE k iniciatívam na globálnej úrovni a na "Memorandum of Co-operation" medzi PEBLDS Joint Secretariat a CBD Secretariat, aktivity spadajúce do rámca vzájomnej spolupráce by mali prispievať k prijímaniu fundovaných rozhodnutí týkajúcich sa globálnych aktivít v oblasti biodiverzity lesov a k ich zavádzaniu do praxe.

V tomto kontexte by sa vzájomná spolupráca mala sústrediť na pan-európske priority v oblasti zachovania biodiverzity lesov a to s ohľadom na zavádzanie záverov materiálov "Expanded Work-Programme of the CBD" a UNFF "Multi-year programme of Work" a "Plan of Action" do praxe. Závazky týkajúce sa biodiverzity lesov prijaté na 4. ministerskej konferencii o ochrane lesov v Európe by sa mali využiť ako akási báza na výber spoločných tém a úloh vzájomnej spolupráce. Jednotlivé témy a s nimi súvisiace úlohy by mali prispievať najmä k vytvoreniu synergických vzťahov medzi týmito 2 ministerskými procesmi a mali by predstavovať akýsi spoločný príspevok regiónu k práve prebiehajúcim globálnym iniciatívam a procesom.

Spolupráca medzi MCPFE a "Environment for Europe"/PEBLDS by mala tiež slúžiť ako stimul ku kooperácii na globálnej úrovni (UNFF-CBD/d'alší CPF partneri) a tiež ako príklad spolupráce pre ostatné regióny sveta.

Definovanie foriem vzájomnej spolupráce

Výber spoločných tém a s nimi súvisiacich úloh vzájomnej spolupráce by sa mal uskutočniť spoločne na stretnutiach expertov MCPFE a stretnutiach Rady PEBLDS. Výsledky výberového procesu by sa mali premietnuť do jednotlivých pracovných programov, v ktorých by mali byť spoločné aktivity osobitne podchytené. Predmetom pravidelného reportingu na stretnutiach expertov MCPFE a stretnutiach Rady PEBLDS by takisto mali byť aj výsledky spoločných pan-európskych aktivít. Spoločné prezentácie výsledkov a/alebo návrhov by sa mali uskutočňovať nielen na ministerských konferenciách MCPFE a konferenciách "Environment for Europe" ale aj na globálnych fórach ako sú napr. CBD a UNFF.

Rámcová dohoda o vzájomnej spolupráci medzi MCPFE a EfE/PEBLDS nie je z časového hľadiska limitovaná. Priority vzájomnej spolupráce sa však s časom meniť budú. Prioritné témy vzájomnej spolupráce pre prvé obdobie po prijatí Rámcovej dohody o vzájomnej spolupráci sú uvedené v prílohe tohto dokumentu.

Príloha k Rámcovej dohode o vzájomnej spolupráci

Prioritné témy vzájomnej spolupráce medzi MCPFE a EFE/PEBLDS na obdobie rokov 2003-2005

Táto príloha obsahuje prioritné témy a úlohy vzájomnej spolupráce, ktoré boli vybrané pre obdobie rokov 2003-2005 a formulované v rámci tzv. "rolling work" programu ktorý bude podľa požiadaviek aktualizovaný.

Témy vzájomnej spolupráce

Pan-európske príspevky k 4 nasledujúcim témam, ktoré predstavujú nielen pan-európske ale zároveň aj globálne priority, boli vybrané ako vhodné okruhy problémov vzájomnej spolupráce medzi MCPFE a PEBLDS. Všetky zmienené témy sa odvolávajú na záväzky prijaté na 4. ministerskej konferencii o ochrane lesov v Európe:

- Téma "*ekosystémový prístup*" v budúcnosti podstatnou mierou prispeje k objasneniu vzťahu medzi ekosystémovým prístupom a trvalo udržateľným obhospodarovaním lesov pričom bude vychádzať z doterajších výsledkov v oblasti trvalo udržateľného obhospodarovania lesov dosiahnutých v rámci MCPFE procesov.
- Téma "*chránené lesné územia*" v budúcnosti podstatnou mierou prispeje k riešeniu problematiky chránených lesných území na globálnej úrovni a simultánne tým prispeje k riešeniu všeobecných problémov chránených území v rámci CBD-COP7 (2004) a to vďaka prepojeniu konceptu chránených lesných území s konceptom chránených území. V rámci pan-európskych iniciatív budú v budúcnosti ďalšie aktivity vychádzať z už existujúcich úloh týkajúcich sa chránených území vyplývajúcich zo záverov MCPFE ako aj zo súčasných projektov zaoberajúcich sa vytváraním sietí slúžiacich pre ekologický výskum.
- Téma "*dozrievanie lesného zákona s ohľadom na zachovanie biodiverzity*" predstavuje nielen v globálnom ale aj v pan-európskom merítke problematiku kľúčového významu a pokrýva nielen problematiku dopadov nelegálnej ťažby a na ňu naviazaných obchodných aktivít na stav biodiverzity ale aj otázky súvisiace s inštitucionálnym budovaním kapacít.
- Príprava "*odporúčania týkajúceho sa výberu vhodných lokalít na zalesňovanie*" v kontexte rozhodnutí prijatých v rámci UNFCCC a Kjótskeho protokolu, pri ktorých príprave sa zohľadňujú záujmy v mene zachovania biodiverzity, predstavuje 4. oblasť vzájomnej spolupráce. Vzájomná spolupráca bude nadväzovať na súčasné aktivity IUCN a UNEP, pričom ale bude vychádzať z európskych podmienok.

Príloha 2

Smernice MCPFE na hodnotenie chránených a ochranných lesov a ostatných zalesnených pozemkov v Európe

1. Úvod

Smernice MCPFE na hodnotenie chránených a ochranných lesov a ostatných zalesnených pozemkov v Európe sú výsledkom implementácie záverov spoločného programu MCPFE a "Environment for Europe" nazvaného "Work-Programme on the Conservation and Enhancement of biological and Landscape Diversity in Forest Ecosystems 1997-2000" do praxe. Tieto smernice vychádzajú z výsledkov analýzy národných dát o chránených a ochranných lesoch a ostatných zalesnených pozemkoch v Európe ktoré boli zozbierané v rámci prieskumu pre potreby vypracovania správy známej pod skratkou TBFRA ("Temperate and Boreal Forest Resource Assessment of UNECE/FAO" - Hodnotiaca správa UNECE/FAO o lesných zdrojoch lesov mierneho a severského pásma) v roku 2000. Vydaníu Smerníc MCPFE predchádzali konzultácie medzi jednotlivými prípravnými skupinami, pracovnými skupinami ako aj v rámci stretnutí, na ktorých sa zúčastnili krajiny a organizácie participujúce na MCPFE procese.

Cieľom Smerníc MCPFE je poskytnúť komplexný obraz o stave chránených a ochranných lesov a zalesnených pozemkov v Európe pri súčasnom zachovaní prepojení na medzinárodné klasifikačné systémy používané pre klasifikáciu rôznych druhov chránených území. Keďže hlavným cieľom týchto smerníc je vytvoriť porovnávací rámec na medzinárodnej úrovni, pojmy a definície sú v súlade s terminológiou TBFRA.

Smernice MCPFE by mali byť preto chápané ako dôležitý nástroj ďalších aktivít MCPFE na poli zachovania a ochrany všetkých typov lesov a ostatných zalesnených pozemkov.

2. Všeobecné princípy

Aby chránené a ochranné lesy ako aj ostatné zalesnené pozemky mohli byť podľa Smerníc MCPFE klasifikované ako územia chránené/ochranné musia splniť nasledovné všeobecné podmienky:

- Existencia legislatívnej bázy
- Dlhodobý záväzok (minimálne 20 rokov)
- Explicitné vyhlásenie za chránené z dôvodu ochrany biodiverzity, krajiny alebo osobitných prírodných hodnôt alebo pre ich ochranné funkcie

"Explicitné vyhlásenie za chránené/ochranné územie" v kontexte týchto smerníc obsahuje nielen:

- vyhlásenie definujúce les a ostatné zalesnené pozemky v rámci vymedzených geografických hraníc vymedzujúcich špecifické územie ale aj
- vyhlásenie definujúce les a ostatné zalesnené pozemky mimo vymedzených geografických hraníc ako špecifické lesné typy alebo vertikálne/horizontálne útvary v rámci krajiny

Údaje o lesoch a ostatných zalesnených pozemkoch kategorizovaných podľa práve špecifikovaných typov vyhlasovania území za chránené/ochranné by mali byť pri reportingu uvedené osobitne.

Okrem režimov ochrany vyhovujúcim práve uvedeným princípom, MCPFE uvažuje aj s chránenými a ochrannými lesmi a ostatnými zalesnenými pozemkami vylišenými na princípe dobrovoľnosti. Pokiaľ je to možné, aj tieto lesy a ostatné lesné pozemky by sa mali zaraďovať do tých istých tried aké sa používajú pre územia s oficiálnym režimom ochrany. Údaje o takýchto lesoch a ostatných zalesnených pozemkoch by však mali byť zhromažďované osobitne.

3. Štruktúra

Chránené a ochranné lesy a ostatné zalesnené pozemky sú zoskupené na základe ich hlavných cieľov hospodárenia. Obmedzenia týkajúce sa zásahov slúžia ako hlavné rozlišovacie faktory. Na základe uvedených skutočností bolo definovaných 5 hlavných tried chránených a ochranných lesov a ostatných zalesnených pozemkov. Podľa možnosti sú tieto triedy asociované s jednotlivými kategóriami chránených území podľa IUCN (Svetová únia pre ochranu prírody). Okrem toho sú tieto triedy prepojené s typmi chránených území tak ako sú klasifikované podľa stupnice EEA v jej databáze chránených území. Cieľom je vytvoriť fungujúce prepojenia medzi Smernicami MCPFE na hodnotenie chránených a ochranných lesov a ostatných zalesnených pozemkov v Európe a práve uvedenými systémami, ktoré sa používajú na hodnotenie rôznych druhov chránených území, nielen území porastených lesom. Nasledovná tabuľka názorne ilustruje vzájomné prepojenie jednotiek jednotlivých systémov.

Triedy MCPFE		EEA ¹	IUCN ²
1: Hlavný cieľ hospodárenia - biodiverzita	1.1: Bez aktívneho zásahu	A	I
	1.2: Zásah minimálny	A	II
	1.3: Ochrana cestou aktívneho hospodárenia	A	IV
2. Hlavný cieľ hospodárenia - ochrana krajiny a osobitých prírodných hodnôt		B	III, V, VI
3. Hlavný cieľ hospodárenia - ochranné funkcie		(B)	n.a.

¹ kategórie vo forme ako sú uvedené v štandardnom formulári Natura 2000 a tzv. "Emerald" sieti a ktoré sú rovnakým spôsobom používané v rámci všeobecnej databázy chránených území (CDDA), ktorá je spravovaná Európskou agentúrou životného prostredia (EEA) aj v mene ďalších 2 organizácií (Council of Europe a UNEP-WCMC). Skupiny (A, B alebo C) sa vzťahujú na jednotlivé typy chránených území a nie na jednotlivé lokality.

² Poznámka na vysvetlenie:

- Kompatibilita kategórií s kategóriami IUCN sa môže líšiť v závislosti od špecifických cieľov hospodárenia (zalesnených častí) jednotlivých chránených území. Práve prebiehajú konzultácie s IUCN a jej World Commission on Protected Areas (WCPA) - "Svetová komisia o chránených územiach" ktorých výsledkom by malo byť zabezpečenie kompatibility systémov používaných MCPFE a IUCN.
- Zachovanie biodiverzity je primárnym cieľom hospodárenia v kategóriách chránených území IUCN III, V a VI . Avšak v rámci klasifikácie MCPFE tieto kategórie viac zodpovedajú triede 2 ako triede 1.

Údaje za lesné územia a ostatné zalesnené pozemky klasifikované v triedach 1 a 2 by nemali byť agregované s údajmi triedy 3, aby sa predišlo ich dvojnásobnému zahrnutiu v štatistike.

4. Definície tried

Jednotlivé triedy chránených a ochranných lesov a ostatných zalesnených pozemkov sú definované ich cieľmi hospodárenia a obmedzeniami týkajúcimi sa hospodárskych zásahov.

Trieda 1: Hlavný cieľ hospodárenia - biodiverzita

Trieda 1.1: Bez aktívneho zásahu

- hlavným cieľom hospodárenia je zachovanie biodiverzity v pôvodnom rozsahu
- bez aktívnych priamych zásahov
- činnosti s výnimkou obmedzeného prístupu verejnosti a výskumu bez deštrukčných vplyvov na lokalitu a neohrozujúcim ciele hospodárenia sú v chránenom území zakázané

Trieda 1.2: Zásah minimálny

- hlavným cieľom hospodárenia je zachovanie biodiverzity v pôvodnom rozsahu
- ľudské zásahy sú obmedzené na minimum
- činnosti s výnimkou činností uvedených v zozname sú z chráneného územia vylúčené
 - kontrola stavov poľovnej zveri
 - kontrola premnoženia hmyzích škodcov a výskytu chorôb¹
 - prístup verejnosti umožnený
 - zásahy súvisiace s odstraňovaním škôd spôsobených lesnými požiarimi
 - výskum bez deštrukčných vplyvov na lokalitu a neohrozujúci ciele hospodárenia
 - využívanie zdrojov len v rozsahu pokrývajúcom potreby miestnych komunít²

¹ v prípade očakávaných veľkých epidémií chorôb alebo premnožení hmyzích škodcov sú povolené biologické metódy boja proti škodcom a to za predpokladu, že v ochranných pásmach chránených území nie je možné aplikovať iné adekvátne mechanizmy kontroly škodcov.

² využívanie dostupných prírodných zdrojov v danom rozsahu by malo slúžiť na pokrytie potrieb pôvodných obyvateľov území a miestnych komunít ale len v rozsahu ktorý nebude v rozpore s cieľmi hospodárenia.

Trieda 1.3: Ochrana cestou aktívneho hospodárenia

- hlavným cieľom hospodárenia je zachovanie biodiverzity v pôvodnom rozsahu

- charakteristickou črtou hospodárenia sú aktívne zásahy s cieľom dosiahnuť osobitné ciele ochrany daného chráneného územia
- akékoľvek opatrenia týkajúce sa využívania prírodných zdrojov, ťažby a pestovania s negatívnym dopadom na cieľ hospodárenia ako aj iné činnosti ohrozujúce naplnenie cieľa ochrany sú v chránenom území zakázané

Trieda 2: Hlavný cieľ hospodárenia - ochrana krajiny a osobitých prírodných hodnôt

- jednoznačným cieľom zásahov je zabezpečiť ciele hospodárenia, menovite sa jedná o zachovanie diverzity na úrovni krajiny, zachovanie kultúrnych, estetických, duchovných a historických hodnôt krajiny, osobitých prírodných prvkov a ako aj schopnosti územia plniť rekreačnú funkciu
- lesné zdroje je povolené využívať v obmedzenom rozsahu
- jasne sformulované dlhodobé záväzky a explicitné vyhlásenie územia za chránené. Vyhlásenie založené na existencii špeciálneho režimu ochrany daného územia.
- činnosti negatívnym spôsobom ovplyvňujúce prvky a charakter krajiny alebo/a osobité prvky prírody sú z daného územia vylúčené

Trieda 3: Hlavný cieľ hospodárenia - ochranné funkcie

- jednoznačným cieľom hospodárenia je ochrana pôdy a jej vlastností, ochrana kvality vody a objemu dostupných vodných zdrojov, ochrana ostatných funkcií lesných ekosystémov a ochrana infraštruktúry a obhospodarovaných prírodných zdrojov pred negatívnym pôsobením prírodných živlov
- lesy a ostatné zalesnené pozemky sú explicitne vyhlasované za územia s dominantnou funkciou ochrannou. Zmena kategórie je zaznamenaná aj v lesných hospodárskych plánoch alebo im ekvivalentných dokumentoch.
- akékoľvek činnosti negatívnym spôsobom ovplyvňujúce pôdne charakteristiky, kvalitu a objem dostupných vodných zdrojov alebo schopnosť ochranných lesov zabezpečiť existenciu ostatných funkcií lesných ekosystémov, ako aj schopnosť chrániť existujúcu infraštruktúru a obhospodarované prírodné zdroje pred pôsobením prírodných živlov sú na danom území zakázané

Zoznam použitých anglických skratiek:

IPF/IFF - Intergovernmental Panel on Forests/ Intergovernmental Forum on Forests - Medzivládny panel o lesoch / Medzivládne fórum o lesoch

UNFF - United Nations Forum on Forests - Fórum OSN o lesoch

CBD - Convention on Biological Diversity - Dohovor o biologickej diverzite

WSSD - World Summit on Sustainable Development - Svetový summit o trvalo udržateľnom rozvoji

PEBLDS - Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy - Pan-európska stratégia o biologickej diverzite a diverzite krajiny

IUCN - The World Conservation Union - Svetová únia ochrany prírody

EfE- Environment for Europe - doslova "Životné prostredie pre Európu"

TBFRA - Temperate and Boreal Forest Resource Assessment of UNECE/FAO - Hodnotiaca správa

UNECE/FAO o lesných zdrojoch lesov mierneho a severského pásma

WCU - World Conservation Union - Svetová únia ochrany prírody

EEA - European Environment Agency - Európska agentúra životného prostredia

Council of Europe - Rada Európy

UNEP - United Nations Environment Programme - Program OSN o životnom prostredí

4. ministerská konferencia o ochrane lesov v Európe

28.-30. apríl 2003, Viedeň

Viedenská rezolúcia č.5

Klimatické zmeny a trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov

Preložila: Ing. Z. Kmeťová

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo)

1. Uznávajú hrozby, ktorým musia lesy čeliť v súvislosti s klimatickými zmenami priamo spôsobenými ľudskými aktivitami, uvedomujú si celú škálu ich prínosov pre spoločnosť ako aj príspevok lesov Európy do svetovej bilancie uhlíka.
2. Rešpektujú závery Rezolúcie H4 nazwanej "Strategies for a Process of Long-term Adaptation of Forests in Europe to Climate Change," závery procesov predchádzajúcich Rámcovej konvencii OSN o klimatických zmenách (UNFCCC), závery Kjótskeho protokolu a dohôd z Marakéšu, ako aj závery prijaté na Svetovom summite o trvalo udržateľnom rozvoji (WSSD).
3. Vyzdvihujú potrebu znižovania emisií skleníkových plynov.
4. Kladú dôraz na zabezpečenie trvalo udržateľného obhospodarovania lesov Európy a trvalo udržateľné využívanie mnohorakých úžitkov z lesa pri súčasnom zvyšovaní príspevku lesov k celkovému znižovaniu koncentrácií skleníkových plynov v atmosfére.

Signatárske krajiny a European Community (Európske spoločenstvo) sa zaväzujú:

5. Prispievať k znižovaniu čistých emisií skleníkových plynov, okrem iného vznikajúcich aj pri spaľovaní fosílnych palív a to formou
 - a. Podpory efektívneho a racionálneho využívania dreva ako trvalo obnoviteľnej suroviny, ktorá môže nahradiť neobnoviteľné zdroje. Podporovať výrobné technológie intenzívnym spôsobom využívajúce dostupné energetické zdroje.
 - b. Podpory výrazného zvyšovania podielu efektívnych metód získavania a využívania bio-energie pochádzajúcej nielen z lesných zdrojov obhospodarovaných trvalo udržateľným spôsobom ale aj z drevných zvyškov.
5. Prispievať k zavádzaniu záverov UNFCCC a Kjótskeho protokolu do praxe, inými slovami prispievať k zachovaniu a zvyšovaniu zásob uhlíka v lesných porastoch Európy cestou
 - a. Podpory trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, berúc pritom do úvahy možnosti implementácie lesníckych opatrení na ktoré sa odvoláva Kjótsky protokol.
 - b. Národných lesníckych programov alebo plánov, ktoré slúžia ako záruka, že pri zalesňovaní nelesných plôch a obnove lesných porastov sa berie do úvahy aj vplyv uvedených činností na stav životného prostredia, najmä čo sa týka zachovania biodiverzity, ako aj na ekonomické a sociálne hodnoty s cieľom znížiť potenciálne nepriaznivé dopady veľkoplošného zalesňovania na spoločnosť.

- c. Podpory výskumu a analýz zameraných na identifikáciu možného rozsahu a spôsobov viazania uhlíka v lesných porastoch a v lesných produktoch; analýzy zamerať aj na s týmto procesom súvisiace prínosy a náklady ako aj na spôsoby a prostriedky ich zdieľania.
7. Podporovať výskum a monitoring za účelom identifikácie a pochopenia závažnosti potenciálnych dôsledkov klimatických zmien na lesy a nimi poskytované tovary a služby ako aj dopadov na ich schopnosť znižovať závažnosť vplyvu prírodných katastrof - ako sú napr. katastrofy spôsobené extrémnym počasím (povodne, atď.) a ostatné kalamity - na životné prostredie a spoločnosť.
 8. Zdokonaľovať stratégie, opatrenia a metódy hospodárenia ktoré povedú k zvyšovaniu schopnosti lesov prispôbiť sa meniacim sa klimatickým podmienkam
 9. Naďalej sa aktívnym spôsobom zúčastňovať na aktivitách organizovaných v rámci UNFCCC týkajúcich sa prípravy metód na posudzovanie, meranie, monitorovanie a vyhodnocovanie zmien v zásobe uhlíka lesných ekosystémov a lesných produktov, ktoré budú založené na už existujúcich systémoch a budú výsledkom vzájomnej spolupráce organizácií zaoberajúcich sa danou problematikou.
 10. Zdieľať skúsenosti nadobudnuté pri príprave národných a regionálnych (pan-európskych) stratégií dotýkajúcich sa problematiky lesov s cieľom znižovať negatívny dopad klimatických zmien na zdravotný stav lesov a zároveň zvyšovať schopnosť lesov prispôbovať sa meniacim sa klimatickým podmienkam; aktívne prispievať k formovaniu stratégií týkajúcich sa lesov. Aktívne prispievať k rozvíjaniu aktivít v rámci UNFCCC a realizácii záverov Kjótskeho protokolu s cieľom zabezpečiť kompatibilitu rozhodnutí týkajúcich sa opatrení v lesoch a ich realizácie v praxi s princípmi trvalo udržateľného obhospodarovania lesov.

Zoznam použitých anglických skratiek:

UNFCCC - United Nations Framework Convention on Climate Change - Rámcová konvencia OSN o klimatických zmenách